

Θέμα: Προοδευτική Διακυβέρνηση

I.

Η διασφάλιση της διαφορετικότητας σε έναν κόσμο που αλλάζει με ραγδαίους ρυθμούς αποτελεί καίριο αίτημα για την προοδευτική διακυβέρνηση. Το αίτημα αυτό ανταποκρίνεται στην ανάγκη της διαρκούς ενίσχυσης των δικαιωμάτων καθενός σε μια ανοικτή κοινωνία ελευθερίας και αλληλεγγύης, δηλαδή στον πυρήνα της πολιτικής των προοδευτικών δυνάμεων της εποχής μας.

Η διαφορετικότητα συνδέεται άρρηκτα τόσο με την υπόθεση των δικαιωμάτων όσο και με την κοινωνική αλληλεγγύη. Αυτό το μήνυμα πρέπει να περάσουμε. Ο σεβασμός του «άλλου» σε μια κοινωνία με δικαιώματα και αλληλεγγύη δεν είναι «παραχώρηση»: είναι ζωτικός όρος για την ύπαρξή της, και αυτό πρέπει να το συνειδητοποιήσουμε όλοι.

Η διαφορετικότητα φαίνεται να απειλείται στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης με την ομογενοποίηση των επικοινωνιακών πρακτικών και προτύπων που συνοδεύουν

την τελευταία . Αρκεί να σκεφθούμε τη διάδοση ενιαίας γλώσσας, ενιαίων κωδίκων και κοινών προτύπων σε βάρος των ιδιαιτεροτήτων κάθε πολιτισμού.

Η σχέση αντιπαράθεσης “διαφορετικότητα εναντίον παγκοσμιοποίησης” δεν είναι ωστόσο μονόδρομος. Μπορεί να αλλάξει και να μετατραπεί σε αρμονική σχέση, αν ιδίως προβάλλουμε ένα κρίσιμο στοιχείο: Η επικοινωνία αποδεικνύεται σήμερα κατ’ εξοχήν δημιουργική διεργασία, όταν συνδέει τους διαφορετικούς, όσους δηλαδή έχουν αναπτύξει ιδιαίτερες ταυτότητες και στυλ ζωής, έχοντας να “δώσουν” κάτι νέο στον άλλο. Η επικοινωνία στο πλαίσιο μιας ισοπεδωτικής ομοιομορφίας θα οδηγούσε σε μια μηχανιστική κοινωνία, στην οποία η αυτονομία του ατόμου δεν θα είχε πια θέση.

Η σκέψη αυτή οδηγεί στο εξής συμπέρασμα: ενώ στο παρελθόν η διαφορετικότητα ήταν αποτέλεσμα του απομονωτισμού, σήμερα αποτελεί προνομιακό αντικείμενο πολιτικής. Δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι η νεοφιλελεύθερη πολιτική ευνοείται από την καταθλιπτική ομοιομορφία του homo economicus, μια ομοιομορφία ξένη προς την ιδιαιτερότητα των πολιτισμικών προτύπων.

Η παγκοσμιοποίηση δεν είναι μια γραμμική διαδικασία ισοπέδωσης της διαφορετικότητας. Ενώ η παγκοσμιοποίηση στο σύνολό της συνιστά μια αυθόρμητη και ασυντόνιστη διαδικασία που προωθείται από τις δυνάμεις της αγοράς, οι επιμέρους όψεις της, οι “περιφερειακές ολοκληρώσεις”, συνιστούν προγραμματισμένες συσπειρώσεις και ελεγχόμενα πολιτικά φαινόμενα. Το γεγονός αυτό αποτελεί πλεονέκτημα για τη διατήρηση της διαφορετικότητας.

Πρέπει, εξάλλου, να συνεκτιμήσουμε δύο θετικά και ένα αρνητικό στοιχείο στη διαδικασία της παγκοσμιοποίησης και να δράσουμε ανάλογα. Τα θετικά στοιχεία είναι :

α) Η τάση ενίσχυσης των αποκεντρωμένων πρωτοβουλιών σε τοπικό επίπεδο που ευνοείται σημαντικά από τις νέες τεχνολογίες.

β) Η εύκολη ενσωμάτωση στοιχείων διαφορετικής κουλτούρας (μουσική, κινηματογράφος κ.λπ.), χάρις στην δυνατότητα πρόσβασης σε ένα μεγάλο όγκο πληροφοριών που προσφέρει η σύγχρονη τεχνολογία.

Απέναντι σε αυτά τα δύο θετικά στοιχεία προβάλλει ως αρνητικό η εύκολη μετατροπή της διαφορετικής κουλτούρας σε απλή “μόδα”. Στοιχείο που υιοθετείται κάποτε πρόσκαιρα με επιφανειακό τρόπο, χωρίς να οδηγεί όμως σε πραγματική ενίσχυση της διαφορετικότητας μέσα σε ένα κοινό πολυπολιτισμικό περιβάλλον.

Η διαφορετικότητα πρέπει να υπηρετεί την επικοινωνία στο πλαίσιο ενός κοινού χώρου συμβίωσης. Την υπερασπιζόμαστε λοιπόν, γιατί εμπλουτίζει τη γνώση και την εμπειρία μας για τον κόσμο, γιατί μας ανοίγει νέες δυνατότητες και όχι για να χωρίσουμε από τον “άλλο”.

II

Η ένταση και η πίεση των μεταναστευτικών ρευμάτων σε παγκόσμιο επίπεδο οφείλεται στην ανάγκη για επιβίωση και στην αναζήτηση καλύτερων όρων ζωής μακριά από την πατρική γη. Η πραγματικότητα αυτή δημιουργεί μία εκρηκτική δημογραφική, κοινωνική και πολιτική δυναμική.

Κάθε μεταναστευτική πολιτική πρέπει εν πρώτοις να λαμβάνει υπόψη τις αιτίες που προκαλούν και εντείνουν το φαινόμενο. Έτσι, η αναδιάταξη των οικονομικών λειτουργιών που έφερε η παγκοσμιοποίηση μέσω της κατάργησης των συνόρων στην κυκλοφορία των αγαθών και των κεφαλαίων αποτελεί βασική αιτία της έντασης του φαινομένου. Αλληπάλλληλα κύματα μεταναστών κατευθύνονται έτσι προς τις χώρες όπου συγκεντρώνεται η οικονομική δραστηριότητα και ο πλούτος.

Άλλη βασική αιτία είναι η πολιτική αστάθεια και οι διεθνείς κρίσεις που προκαλούν έξοδο μεγάλου αριθμού πολιτικών προσφύγων, οι οποίοι καταλήγουν τις περισσότερες φορές εκ των πραγμάτων να γίνουν

μετανάστες. Αυτοί συγκεντρώνονται συνήθως στις χώρες του πλανήτη που παρέχουν περισσότερα εχέγγυα ασφάλειας, ελευθερίας και ευημερίας.

Το φαινόμενο αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις της εποχής μας ιδίως για τις ανεπτυγμένες χώρες. Μία πρόκληση, η οποία αναμένεται να προσλάβει ολοένα και πιο έντονες διαστάσεις τα χρόνια που έρχονται. Ελπίζω βέβαια να μην φθάσουμε -όπως προσφυώς λέγεται- στο σημείο άλλοι άνθρωποι να μην τρώνε και άλλοι να μην κοιμούνται.

Πρώτη μέριμνα είναι η αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης αλλά και των παράνομων δραστηριοτήτων που συνδέονται με αυτήν, όπως η λαθρεμπορία και η εμπορία ανθρωπίνων όντων. Για το σκοπό αυτό είναι επιβεβλημένη η συνεργασία με τις χώρες προέλευσης.

Είναι απαράδεκτη η επανεμφάνιση στις μέρες μας της ανθρώπινης δουλείας, τη στιγμή μάλιστα που η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελεί οικουμενικό αίτημα, να υπάρχουν άνθρωποι που στερούνται τη δυνατότητα να ορίσουν τον ίδιο τον εαυτό τους. Η πολιτική

μας πρέπει λοιπόν να αποσκοπεί σταθερά στη δημιουργία οργανωμένων και νομίμων διαύλων μετανάστευσης.

Μια προοδευτική διακυβέρνηση πρέπει να αποβλέπει στην ανθρωποκεντρική αντιμετώπιση της μετανάστευσης. Η μετανάστευση αποτελεί άλλωστε για κάθε σύγχρονη κοινωνία μία στιγμή δοκιμασίας. Πρέπει, γι' αυτό, η πολιτεία και η κοινωνία να είναι εξοπλισμένες με πρόσφορους μηχανισμούς για να διευθετούν απρόβλεπτες αλλαγές, εντάσεις και ανατροπές στον οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό και τελικά πολιτικό ιστό μιας χώρας.

Η απόδοση των δεινών μιας κοινωνίας, από την έκπτωση των ηθών έως την αύξηση της εγκληματικότητας, στους ξένους αποτελεί εκδήλωση ξενοφοβική, κάποτε μάλιστα και ρατσιστική. Για τους λόγους αυτούς ορισμένοι πιστεύουν ότι συνιστούν απειλή. Η ενσωμάτωσή τους αποδεικνύεται έτσι διεργασία εξαιρετικά δυσχερής, σύνθετη και όχι απαλλαγμένη κινδύνων. Όμως, όλοι αυτοί οι άνθρωποι είναι πια εδώ, ζουν ανάμεσά μας. Χρησιμοποιούν πάνω κάτω τα ίδια μέσα για την επιβίωση και την προκοπή τους.

Το κύριο διακύβευμα για μια προοδευτική διακυβέρνηση συνίσταται στη διαμόρφωση μίας κατάλληλης πολιτικής για την ενσωμάτωση των αλλοδαπών στην κοινωνία μιας χώρας και την εγγύηση ενός minimum καθεστώτος απόλαυσης δικαιωμάτων για τους μετανάστες.

Ζωτικοί παράγοντες για την επιτυχία της μεταναστευτικής πολιτικής είναι:

-οι βιώσιμες συνθήκες και η ανεκτική συμπεριφορά των πολιτών της φιλοξενούσας χώρας, καθώς και

- η θετική παρουσίαση των πλεονεκτημάτων μιας πλουραλιστικής κοινωνίας εκ μέρους των πολιτικών ηγετών και των διαμορφωτών της κοινής γνώμης.

Τέλος, η μετακίνηση πληθυσμιακών ομάδων και τα μεταναστευτικά ρεύματα μπορούν με προσεκτική αντιμετώπιση να μετατραπούν σε σημαντικό εφαλτήριο περιφερειακής οικονομικής αλλά και κοινωνικής ανάπτυξης τόσο των χωρών προέλευσης όσο και των χωρών υποδοχής.

Προκειμένου να συγκρατήσουν το μεταναστευτικό ρεύμα φυγής, οι χώρες προέλευσης, οι οποίες είναι

συνήθως αναπτυσσόμενες, έχουν ανάγκη σύντονης και βιώσιμης αναπτυξιακής ώθησης. Οι άνθρωποι θα κρατηθούν έτσι στον τόπο τους. Γι' αυτό απαιτούνται κίνητρα. Ορισμένες φορές θα αρκούσαν μάλιστα ακόμη και στοιχειώδη.

Οι χώρες υποδοχής, έχοντας αποσπάσει τη συναίνεση εκ μέρους των ντόπιων κοινωνικών εταίρων για ενσωμάτωση, μπορούν να απαντήσουν ικανοποιητικά σε ανάγκες της αγοράς εργασίας για ειδικευμένο και ανειδίκευτο προσωπικό. Μπορούν ακόμη να δημιουργήσουν ευπρόσδεκτες ευκαιρίες επικοινωνίας σε ένα πολυπολιτισμικό περιβάλλον. Αυτό ακριβώς είναι και το τελικό ζητούμενο.-

Αθήνα, 14 Μαρτίου 20001